

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

6 iulie 2023 *

„Trimitere preliminară – Directiva 2011/95/UE – Standarde referitoare la condițiile de acordare a statutului de refugiat sau a statutului conferit prin protecție subsidiară – Articolul 14 alineatul (4) litera (b) – Revocarea statutului de refugiat – Resortisant al unei țări terțe condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune deosebit de gravă – Amenințare pentru societate – Control de proporționalitate”

În cauza C-402/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Raad van State (Consiliul de Stat, Țările de Jos), prin decizia din 15 iunie 2022, primită de Curte la 20 iunie 2022, în procedura

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

împotriva

M. A.,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Arabadjiev, președinte de cameră, domnul L. Bay Larsen (raportor), vicepreședintele Curții, domnii P. G. Xuereb și T. von Danwitz și doamna I. Ziemele, judecători,

avocat general: domnul J. Richard de la Tour,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru M. A., de R. C. van den Berg, avocat;
- pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman și M. H. S. Gijzen, în calitate de agenți;
- pentru guvernul maghiar, de Z. Biró-Tóth și M. Z. Fehér, în calitate de agenți;
- pentru Comisia Europeană, de J. Hottiaux și F. Wilman, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: neerlandeza.

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 17 mai 2023,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (JO 2011, L 337, p. 9).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între M. A., resortisant al unei țări terțe, pe de o parte, și Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (secretarul de stat pentru justiție și securitate, Țările de Jos) (denumit în continuare „secretarul de stat”), pe de altă parte, în legătură cu respingerea cererii sale de protecție internațională.

Cadrul juridic

- 3 Considerentul (12) al Directivei 2011/95 are următorul cuprins:

„Obiectivul principal al prezentei directive este, pe de o parte, să se asigure că toate statele membre pun în aplicare criterii comune de identificare a persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională și, pe de altă parte, să asigure un nivel minim de beneficii respectivelor persoane în toate statele membre.”
- 4 Articolul 1 din această directivă prevede:

„Prezenta directivă are ca obiect stabilirea unor standarde referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a deveni beneficiari de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate.”
- 5 Potrivit articolului 12 alineatul (2) din directiva menționată:

„Orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid este exclus de la recunoașterea statutului de refugiat atunci când există motive întemeiate pentru a crede că:

 - (a) a comis o infracțiune împotriva păcii, o crimă de război sau o crimă împotriva umanității în sensul instrumentelor internaționale elaborate pentru a prevedea dispoziții privind astfel de infracțiuni;
 - (b) a comis o infracțiune gravă de drept comun în afara țării de refugiere înainte de a fi admis ca refugiat și anume înainte de data obținerii permisului de ședere eliberat pe baza statutului de refugiat [...]

6 Articolul 13 din aceeași directivă prevede:

„Statele membre acordă statutul de refugiat oricărui resortisant al unei țări terțe sau oricărui apatrid care îndeplinește condițiile necesare pentru a fi considerat refugiat în conformitate cu capitolele II și III.”

7 Articolul 14 alineatele (4) și (5) din Directiva 2011/95 prevede:

„(4) Statele membre pot revoca statutul acordat unui refugiat de către o autoritate guvernamentală, administrativă, judiciară sau cvasijudiciară, pot dispune încetarea sau pot refuza reînnoirea acestuia în cazul în care:

[...]

(b) ca urmare a faptului că a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune deosebit de gravă, reprezintă o amenințare pentru societatea respectivului stat membru.

(5) În situațiile descrise la alineatul (4), statele membre pot decide să nu acorde statutul de refugiat atunci când nu a fost încă luată o decizie.”

8 Articolul 17 alineatele (1) și (3) din această directivă precizează:

„(1) Un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid este exclus din categoria persoanelor eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară în cazul în care există motive întemeiate pentru a crede că:

[...]

(b) a comis o infracțiune gravă de drept comun;

[...]

(3) Statele membre pot exclude orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid din categoria persoanelor eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară în cazul în care, înaintea admiterii în statul membru în cauză, a comis una sau mai multe infracțiuni care nu intră în domeniul de aplicare al alineatului (1) și care ar fi pasibile de pedeapsa cu închisoarea, în cazul în care ar fi fost comise în respectivul stat membru, și în cazul în care nu a părăsit țara de origine decât în scopul sustragerii de la pedepsele rezultate în urma respectivelor infracțiuni.”

9 Articolul 21 alineatul (2) litera (b) din directiva menționată are următorul cuprins:

„Atunci când aceasta nu le este interzisă în temeiul obligațiilor internaționale menționate la alineatul (1), statele membre pot returna un refugiat, indiferent dacă acesta este recunoscut oficial sau nu, în cazul în care:

[...]

- (b) ca urmare a faptului că a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune deosebit de gravă, reprezintă o amenințare pentru societatea respectivului stat membru.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 10 La 5 iulie 2018, M. A. a introdus o cerere de protecție internațională în Țările de Jos.
- 11 Secretarul de stat a respins această cerere printr-o decizie din 12 iunie 2020. În această decizie, el a considerat că M. A. avea o temere fondată de a fi persecutat în țara sa de origine, dar fusese condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune deosebit de gravă și reprezenta, pentru acest motiv, o amenințare pentru societate.
- 12 Secretarul de stat s-a întemeiat, în această privință, pe faptul că M. A. fusese condamnat, în cursul anului 2018, de o instanță penală neerlandeză, la o pedeapsă cu închisoarea de 24 de luni pentru săvârșirea, în decursul aceleiași serii, a trei agresiuni sexuale, a unei tentative de agresiune sexuală și a unui furt al unui telefon mobil.
- 13 M. A. a introdus o acțiune împotriva deciziei din 12 iunie 2020.
- 14 Prin hotărârea din 13 iulie 2020, această decizie a fost anulată în primă instanță, pentru motivul că secretarul de stat nu a motivat suficient, pe de o parte, că actele săvârșite de M. A. erau de o asemenea gravitate încât justificau refuzul de a-i acorda statutul de refugiat și, pe de altă parte, că M. A. reprezenta un pericol real, actual și suficient de grav pentru un interes fundamental al societății.
- 15 Secretarul de stat a formulat apel împotriva acestei hotărâri la Raad van State (Consiliul de Stat, Țările de Jos), care este instanța de trimitere.
- 16 În susținerea apelului respectiv, acesta arată, în primul rând, că faptele reproșate lui M. A. trebuie considerate o infracțiune unică care reprezintă o infracțiune deosebit de gravă în raport cu natura acestor fapte, cu pedeapsa pronunțată și cu efectul perturbator al faptelor respective pentru societatea neerlandeză. El susține, în al doilea rând, că condamnarea lui M. A. pentru o infracțiune deosebit de gravă demonstrează în principiu că acesta reprezintă o amenințare pentru societate.
- 17 Instanța are îndoieli în ceea ce privește elementele care trebuie luate în considerare pentru a determina dacă o infracțiune pentru care resortisantul unei țări terțe a fost condamnat printr-o hotărâre definitivă trebuie apreciată ca fiind deosebit de gravă, în sensul articolului 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95. Pe de altă parte, având în vedere dezacordul dintre părțile din litigiul principal cu privire la domeniul de aplicare al noțiunii de „amenințare pentru societate”, instanța de trimitere își însușește întrebările adresate de Conseil d’État (Consiliul de Stat, Belgia) în cauza C-8/22.

18 În aceste condiții, Raad van State (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Când este o infracțiune atât de «deosebit de gravă», în sensul articolului 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva [2011/95], încât un stat membru poate refuza statutul de refugiat unei persoane care are nevoie de protecție internațională?

Criteriile care se aplică pentru «infracțiunea gravă de drept comun» în sensul articolului 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva [2011/95], astfel cum sunt menționate la punctul 56 din Hotărârea Curții din 13 septembrie 2018, Ahmed (C-369/17, EU:C:2018:713), sunt relevante pentru a evalua dacă este vorba despre o «infracțiune deosebit de gravă»? În caz afirmativ, există alte criterii suplimentare care fac ca o infracțiune să fie «deosebit de» gravă?

2) Articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva [2011/95] trebuie interpretat în sensul că prevede că amenințarea pentru societate este dovedită prin simplul fapt că beneficiarul statutului de refugiat a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune deosebit de gravă sau trebuie interpretat în sensul că prevede că simpla condamnare printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune deosebit de gravă nu este suficientă pentru a stabili existența unei amenințări pentru societate?

3) În cazul în care simpla condamnare printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune deosebit de gravă nu este suficientă pentru a stabili existența unei amenințări pentru societate, articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva [2011/95] trebuie interpretat în sensul că impune ca statul membru să demonstreze că, după condamnarea sa, solicitantul continuă să reprezinte o amenințare pentru societate? Statul membru trebuie să stabilească faptul că această amenințare este reală și actuală sau este suficientă existența unei amenințări potențiale? Articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva [2011/95], luat în considerare izolat sau coroborat cu principiul proporționalității, trebuie interpretat în sensul că permite revocarea statutului de refugiat numai dacă această revocare este proporțională, iar amenințarea pe care o reprezintă beneficiarul acestui statut este suficient de gravă pentru a justifica revocarea respectivă?

4) În cazul în care statul membru nu trebuie să demonstreze că, după condamnarea sa, solicitantul continuă să reprezinte o amenințare pentru societate și că această amenințare este reală, actuală și suficient de gravă pentru a justifica revocarea statutului de refugiat, articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva [2011/95] trebuie interpretat în sensul că implică faptul că amenințarea pentru societate este dovedită, în principiu, prin faptul că beneficiarul statutului de refugiat a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune deosebit de gravă, dar că acesta poate demonstra că nu reprezintă sau nu mai reprezintă o asemenea amenințare?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

19 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească pe baza căror criterii se poate considera că o infracțiune constituie o „infracțiune deosebit de gravă” în sensul articolului 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95.

- 20 Articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95 prevede că statele membre pot revoca statutul acordat unui refugiat în cazul în care, ca urmare a faptului că a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune deosebit de gravă, reprezintă o amenințare pentru societatea respectivului stat membru în care se află.
- 21 Articolul 14 alineatul (5) din această directivă prevede că, în situațiile descrise la articolul 14 alineatul (4) din directiva menționată, statele membre pot decide să nu acorde statutul de refugiat unui resortisant al unei țări terțe atunci când decizia privind cererea sa de protecție internațională nu a fost încă luată.
- 22 Din cuprinsul punctelor 27-42 din Hotărârea pronunțată astăzi, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Refugiat care a comis o infracțiune gravă) (C-8/22), rezultă că aplicarea articolului 14 alineatul (4) litera (b) din aceeași directivă este subordonată îndeplinirii a două condiții distincte care presupun, pe de o parte, ca respectivul resortisant al unei țări terțe să fi fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune deosebit de gravă și, pe de altă parte, să se fi stabilit că acesta reprezintă o amenințare pentru societatea statului membru în care se află.
- 23 În ceea ce privește prima dintre aceste condiții, trebuie amintit de la bun început că, atât din cerința aplicării uniforme a dreptului Uniunii, cât și din principiul egalității rezultă că termenii unei dispoziții a acestui drept care, la fel ca articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95, nu conține nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie, în mod normal, să primească în întreaga Uniune o interpretare autonomă și uniformă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 septembrie 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, punctul 36, și Hotărârea din 15 noiembrie 2022, Senatsverwaltung für Inneres und Sport, C-646/20, EU:C:2022:879, punctul 40).
- 24 În această privință, dat fiind că nici articolul 14 alineatul (4) litera (b) din această directivă, nici o altă dispoziție a directivei menționate nu definește termenii „infracțiune deosebit de gravă”, aceștia trebuie interpretați în conformitate cu sensul lor obișnuit în limbajul curent, ținând seama în același timp de contextul în care sunt utilizați și de obiectivele urmărite de reglementarea din care fac parte [a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 septembrie 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Natura dreptului de ședere în temeiul articolului 20 TFUE), C-624/20, EU:C:2022:639, punctul 28 și jurisprudența citată].
- 25 În ceea ce privește, mai întâi, sensul obișnuit în limbajul curent al termenilor „infracțiune deosebit de gravă”, este necesar să se arate, pe de o parte, că termenul „infracțiune” caracterizează, în acest cadru, un act sau o omisiune care constituie o încălcare gravă a ordinii juridice a societății în cauză și care este, pentru acest motiv, sancționată penal ca atare în cadrul acestei societăți.
- 26 Pe de altă parte, expresia „deosebit de gravă”, în măsura în care adaugă două calificări la această noțiune de „infracțiune”, face trimitere, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 38 din concluzii, la o infracțiune de o gravitate excepțională.
- 27 În ceea ce privește, în continuare, contextul în care sunt utilizați termenii „infracțiune deosebit de gravă”, trebuie subliniat, în primul rând, că articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95 constituie o derogare de la norma prevăzută la articolul 13 din această directivă, potrivit căreia statele membre acordă statutul de refugiat oricărui resortisant al unei țări terțe care

îndeplinește condițiile necesare pentru a fi considerat refugiat. Prin urmare, această dispoziție trebuie să fie interpretată în mod strict (a se vedea prin analogie Hotărârea din 13 septembrie 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, punctul 52).

- 28 În al doilea rând, în timp ce anumite dispoziții ale Directivei 2011/95, precum articolul 12 alineatul (2) litera (a), precizează natura specifică a infracțiunilor pe care le vizează, articolul 14 alineatul (4) litera (b) din această directivă vizează orice „infracțiune deosebit de gravă”.
- 29 În al treilea rând, dat fiind că articolul 12 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2011/95, care se referă la o „infracțiune gravă de drept comun”, și articolul 17 alineatul (1) litera (b) din această directivă, care vizează o „infracțiune gravă de drept comun”, au de asemenea ca obiect privarea de protecție internațională a unui resortisant al unei țări terțe care a comis o infracțiune care prezintă un anumit grad de gravitate, trebuie să se țină seama de jurisprudența Curții referitoare la aceste dispoziții în vederea interpretării articolului 14 alineatul (4) litera (b) din această directivă.
- 30 Or, pe de o parte, rezultă din această jurisprudență că autoritatea competentă a statului membru în cauză nu se poate prevala de cauzele de excludere prevăzute la articolul 12 alineatul (2) litera (b) și la articolul 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95, care se referă la săvârșirea de către solicitantul de protecție internațională a unei „infracțiuni grave de drept comun”, decât după ce a efectuat, în fiecare caz individual, o evaluare a faptelor precise despre care are cunoștință pentru a stabili dacă există motive întemeiate pentru a considera că actele săvârșite de persoana în cauză, care îndeplinește în plus criteriile pentru obținerea statutului solicitat, se încadrează în această cauză de excludere, aprecierea gravității infracțiunii în cauză necesitând o examinare completă a tuturor împrejurărilor specifice cazului individual vizat [a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 aprilie 2020, Comisia/Polonia, Ungaria și Republica Cehă (Mecanism de transfer temporar al solicitanților de protecție internațională), C-715/17, C-718/17 și C-719/17, EU:C:2020:257, punctul 154, precum și Hotărârea din 22 septembrie 2022, Idegrendészeti Főigazgatóság și alții, C-159/21, EU:C:2022:708, punctul 92].
- 31 Pe de altă parte, în ceea ce privește mai precis criteriile care trebuie utilizate pentru a aprecia gradul de gravitate a unei infracțiuni în vederea aplicării articolului 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95, Curtea a statuat că criteriul pedepsei aplicabile în temeiul legislației penale a statului membru în cauză prezintă o importanță deosebită în acest sens, fără a fi totuși decisiv în sine (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 septembrie 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, punctul 55).
- 32 În plus, la punctul 56 din aceeași Hotărâre din 13 septembrie 2018, Ahmed (C-369/17, EU:C:2018:713), Curtea s-a referit la raportul Biroului European de Sprijin pentru Azil (EASO) din luna ianuarie a anului 2016, intitulat „Excludere: articolele 12 și 17 din Directiva calificare (2011/95/UE)”, care recomandă, la punctul 3.2.2 referitor la articolul 17 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2011/95, ca gravitatea infracțiunii susceptibile de a exclude o persoană de la recunoașterea protecției subsidiare să fie apreciată în raport cu o pluralitate de criterii precum în special natura actului în cauză, prejudiciile cauzate, forma procedurii folosite pentru a începe urmărirea penală, natura pedepsei aplicabile și luarea în considerare a aspectului dacă cele mai multe instanțe consideră de asemenea actul în cauză ca o infracțiune gravă.

- 33 În aceste condiții, în al patrulea rând, din compararea articolelor 12, 14, 17 și 21 din Directiva 2011/95 reiese că legiuitorul Uniunii a impus cerințe diferite în ceea ce privește gradul de gravitate a infracțiunilor care pot fi invocate pentru a justifica aplicarea unei cauze de excludere sau de revocare a protecției internaționale sau returnarea unui refugiat.
- 34 Astfel, articolul 17 alineatul (3) din Directiva 2011/95 menționează săvârșirea „uneia sau mai multor infracțiuni”. Articolul 12 alineatul (2) litera (b) și articolul 17 alineatul (1) litera (b) din această directivă se referă, după cum s-a arătat la punctul 29 din prezenta hotărâre, la săvârșirea unei „infracțiuni grave de drept comun”. În schimb, legiuitorul Uniunii a decis să utilizeze aceiași termeni la articolul 14 alineatul (4) litera (b) și la articolul 21 alineatul (2) litera (b) din directiva menționată, impunând ca respectivul resortisant al unei țări terțe să fi fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o „infracțiune deosebit de gravă”.
- 35 Rezultă că utilizarea, la articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95, a expresiei „infracțiune deosebit de gravă” evidențiază alegerea legiuitorului Uniunii de a condiționa aplicarea acestei dispoziții de îndeplinirea, printre altele, a unei condiții deosebit de riguroase, referitoare la existența unei condamnări definitive pentru o infracțiune de o gravitate excepțională, superioară celei a infracțiunilor care pot justifica aplicarea articolului 12 alineatul (2) litera (b) sau a articolului 17 alineatul (1) litera (b) și alineatul (3) din această directivă.
- 36 În sfârșit, obiectivul principal al Directivei 2011/95, astfel cum reiese din articolul 1 din această directivă și din considerentul (12) al acesteia, și anume să se asigure că toate statele membre pun în aplicare criterii comune de identificare a persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională și să garanteze un nivel minim de beneficii acestor persoane în toate statele membre, pledează de asemenea pentru o interpretare strictă a articolului 14 alineatul (4) litera (b) din această directivă.
- 37 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95 nu poate fi aplicat decât unui resortisant al unei țări terțe care a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune ale cărei caracteristici specifice permit să fie considerată de o gravitate excepțională, în măsura în care face parte dintre infracțiunile care aduc cel mai mult atingere ordinii juridice a societății în cauză.
- 38 În această privință, deși aprecierea gradului de gravitate a unei anumite infracțiuni în vederea aplicării Directivei 2011/95 trebuie efectuată, conform jurisprudenței menționate la punctul 23 din prezenta hotărâre, pe baza unui standard și a unor criterii comune, nu este mai puțin adevărat că, în stadiul actual al dreptului Uniunii, dreptul penal al statelor membre nu face obiectul unor măsuri generale de armonizare. Prin urmare, această apreciere trebuie efectuată ținând seama de alegerile făcute, în cadrul sistemului penal al statului membru în cauză, cu privire la identificarea infracțiunilor care aduc cel mai mult atingere ordinii juridice a societății.
- 39 Cu toate acestea, dat fiind că această dispoziție vizează o condamnare definitivă pentru „o infracțiune deosebit de gravă” la singular și că trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte, aplicarea sa nu poate fi justificată decât în cazul unei condamnări printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune care, privită izolat, intră în sfera noțiunii de „infracțiune deosebit de gravă”, ceea ce presupune că aceasta prezintă gradul de gravitate menționat la punctul 37 din prezenta hotărâre, precizându-se că acest grad de gravitate nu poate fi atins printr-un cumul de infracțiuni distincte, dintre care niciuna nu constituie, ca atare, o infracțiune deosebit de gravă.

- 40 În plus, după cum reiese din jurisprudența menționată la punctul 30 din prezenta hotărâre, aprecierea gradului de gravitate a unei infracțiuni pentru care a fost condamnat un resortisant al unei țări terțe implică o evaluare a tuturor împrejurărilor specifice cauzei în discuție. În această privință, motivele deciziei de condamnare au o relevanță semnificativă pentru identificarea acestor împrejurări, în măsura în care aceste motive exprimă evaluarea de către instanța penală competentă a comportamentului resortisantului în cauză al unei țări terțe.
- 41 Pe de altă parte, printre celelalte împrejurări care trebuie luate în considerare pentru a aprecia dacă o infracțiune atinge gradul de gravitate menționat la punctul 37 din prezenta hotărâre, natura, precum și cuantumul pedepsei aplicate și, *a fortiori*, cuantumul pedepsei pronunțate prezintă o importanță esențială.
- 42 Astfel, în măsura în care aplicarea articolului 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95 este limitată la infracțiuni de o gravitate excepțională, numai o infracțiune care a justificat pronunțarea unei pedepse deosebit de severe în raport cu scara pedepselor aplicate, în general, în statul membru în cauză poate fi considerată ca reprezentând o „infracțiune deosebit de gravă”, în sensul acestei dispoziții.
- 43 În plus față de pedepsele aplicate și pronunțate, revine autorității decizionale, sub controlul instanțelor competente, sarcina de a ține seama în special de natura infracțiunii săvârșite, în măsura în care aceasta poate contribui la evidențierea amplitudinii atingerii cauzate ordinii juridice a societății în cauză, și de ansamblul circumstanțelor care însoțesc săvârșirea infracțiunii, în special de eventualele circumstanțe atenuante sau agravante, de caracterul intenționat sau neintenționat al acestei infracțiuni, precum și de natura și de amploarea prejudiciilor cauzate de respectiva infracțiune.
- 44 Natura procedurii penale aplicate pentru sancționarea infracțiunii în cauză poate prezenta de asemenea relevanță dacă reflectă gradul de gravitate pe care autoritățile însărcinate cu urmărirea penală l-au atribuit acestei infracțiuni.
- 45 În schimb, eventualul ecou al infracțiunilor în cauză în mass-media sau în rândul publicului nu poate fi luat în considerare, având în vedere caracterul esențial subiectiv și conturat al unei astfel de împrejurări, în vederea aplicării articolului 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95.
- 46 Mai trebuie precizat că, în măsura în care, după cum reiese din cuprinsul punctului 40 din prezenta hotărâre, aprecierea infracțiunii în discuție implică o evaluare a tuturor împrejurărilor proprii cauzei în discuție, criteriile de apreciere expuse la punctele 40-44 din această hotărâre nu prezintă un caracter exhaustiv și pot, așadar, dacă este cazul, să fie completate cu criterii suplimentare.
- 47 În acest context, deși statelor membre le este permis, printre altele, să stabilească praguri minime destinate să faciliteze o aplicare uniformă a acestei dispoziții, astfel de praguri trebuie să fie în mod necesar coerente cu gradul de gravitate menționat la punctul 37 din prezenta hotărâre și nu trebuie în niciun caz să permită stabilirea caracterului „deosebit de grav” al infracțiunii în cauză fără ca autoritatea competentă să fi efectuat o examinare completă a tuturor circumstanțelor proprii cazului individual vizat (a se vedea prin analogie Hotărârea din 13 septembrie 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, punctul 55).

- 48 Prin urmare, este necesar să se răspundă la prima întrebare că articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că constituie o „infrațiune deosebit de gravă”, în sensul acestei dispoziții, o infrațiune care prezintă, având în vedere caracteristicile sale specifice, o gravitate excepțională, în măsura în care face parte dintre infrațiunile care aduc cel mai mult atingere ordinii juridice a societății în cauză. Pentru a aprecia dacă o infrațiune pentru care un resortisant al unei țări terțe a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă prezintă un asemenea grad de gravitate, trebuie să se țină seama în special de pedeapsa aplicată și de pedeapsa pronunțată pentru această infrațiune, de natura sa, de eventualele circumstanțe agravante sau atenuante, de caracterul intenționat sau neintenționat al infrațiunii respective, de natura și de amploarea prejudiciilor cauzate de aceeași infrațiune, precum și de procedura aplicată pentru sancționarea acesteia.

Cu privire la a doua întrebare

- 49 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că existența unei amenințări pentru societatea statului membru în care se află resortisantul în cauză al unei țări terțe poate fi considerată dovedită prin simplul fapt că acesta a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infrațiune deosebit de gravă.
- 50 După cum s-a arătat la punctul 22 din prezenta hotărâre, din cuprinsul punctelor 27-42 din Hotărârea pronunțată astăzi, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Refugiat care a comis o infrațiune gravă) (C-8/22), rezultă că aplicarea articolului 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95 este subordonată îndeplinirii a două condiții distincte care presupun, pe de o parte, ca respectivul resortisant al unei țări terțe să fi fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infrațiune deosebit de gravă și, pe de altă parte, să se fi stabilit că acesta reprezintă o amenințare pentru societatea statului membru în care se află.
- 51 Prin urmare, nu se poate considera, fără a încălca alegerea astfel efectuată de legiuitorul Uniunii, că împrejurarea că una dintre aceste două condiții este îndeplinită este suficientă pentru a stabili că și cea de a doua ar fi îndeplinită.
- 52 În consecință, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că existența unei amenințări pentru societatea statului membru în care se află resortisantul în cauză al unei țări terțe nu poate fi considerată dovedită doar prin simplul fapt că acesta a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infrațiune deosebit de gravă.

Cu privire la a treia și la a patra întrebare

- 53 Prin intermediul celei de a treia și al celei de a patra întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că aplicarea acestei dispoziții este condiționată de stabilirea de către autoritatea competentă a faptului că amenințarea reprezentată de resortisantul în cauză al unei țări terțe la adresa societății statului membru în care se află are un caracter real, actual și grav și că revocarea statutului de refugiat constituie o măsură proporțională cu această amenințare.

- 54 Din cuprinsul punctelor 47-65 din hotărârea pronunțată astăzi, Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Refugiat care a comis o infracțiune gravă) (C-8/22), reiese că o măsură prevăzută la articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95 nu poate fi adoptată decât atunci când resortisantul în cauză al unei țări terțe reprezintă o amenințare reală, prezentă și suficient de gravă la adresa unui interes fundamental al societății statului membru în care se află. În cadrul aprecierii existenței acestei amenințări, revine autorității competente sarcina de a efectua o evaluare a tuturor împrejurărilor proprii cazului individual în discuție.
- 55 În plus, după cum s-a arătat la punctele 66-70 din această hotărâre, autoritatea menționată trebuie să evalueze comparativ, pe de o parte, amenințarea pe care o reprezintă resortisantul în cauză al unei țări terțe pentru societatea statului membru în care se află și, pe de altă parte, drepturile care trebuie garantate, în conformitate cu Directiva 2011/95, persoanelor care îndeplinesc condițiile materiale prevăzute la articolul 2 litera (d) din această directivă, pentru a stabili dacă adoptarea unei măsuri prevăzute la articolul 14 alineatul (4) litera (b) din directiva menționată constituie o măsură proporțională cu această amenințare.
- 56 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a treia și la a patra întrebare că articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că aplicarea acestei dispoziții este condiționată de stabilirea de către autoritatea competentă a faptului că amenințarea reprezentată de resortisantul în cauză al unei țări terțe la adresa unui interes fundamental al societății statului membru în care se află are un caracter real, actual și suficient de grav și că revocarea statutului de refugiat constituie o măsură proporțională cu această amenințare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 57 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

- 1) Articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate**

trebuie interpretat în sensul că

constituie o „infracțiune deosebit de gravă”, în sensul acestei dispoziții, o infracțiune care prezintă, având în vedere caracteristicile sale specifice, o gravitate excepțională, în măsura în care face parte dintre infracțiunile care aduc cel mai mult atingere ordinii juridice a societății în cauză. Pentru a aprecia dacă o infracțiune pentru care un resortisant al unei țări terțe a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă prezintă un asemenea grad de gravitate, trebuie să se țină seama în special de pedeapsa aplicată și de pedeapsa pronunțată pentru această infracțiune, de natura sa, de eventualele circumstanțe agravante sau atenuante, de caracterul intenționat sau

neintenționat al infracțiunii respective, de natura și de amploarea prejudiciilor cauzate de aceeași infracțiune, precum și de procedura aplicată pentru sancționarea acesteia.

2) Articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95

trebuie interpretat în sensul că

existența unei amenințări pentru societatea statului membru în care se află resortisantul în cauză al unei țări terțe nu poate fi considerată dovedită doar prin simplul fapt că acesta a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune deosebit de gravă.

3) Articolul 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2011/95

trebuie interpretat în sensul că

aplicarea acestei dispoziții este condiționată de stabilirea de către autoritatea competentă a faptului că amenințarea reprezentată de resortisantul în cauză al unei țări terțe la adresa unui interes fundamental al societății statului membru în care se află are un caracter real, actual și suficient de grav și că revocarea statutului de refugiat constituie o măsură proporțională cu această amenințare.

Semnături